COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 1.3.2022
COM(2022) 74 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Reexaminarea domeniului de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 654/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Reexaminarea domeniului de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 654/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014

1. INTRODUCERE

Regulamentul (UE) nr. 654/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 (denumit în continuare „Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional") prevede normele și procedurile pentru a asigura exercitarea eficace și la timp a drepturilor Uniunii în temeiul acordurilor comerciale internaționale, cu scopul de a proteja interesele economice ale Uniunii[1]. În 2021, domeniul de aplicare al Regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional a fost actualizat pentru a oferi posibilități suplimentare de acțiune a Uniunii pentru a face față provocărilor existente și pentru a spori eficacitatea și coerența regulamentului[2].

În prezent, Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional permite Uniunii să suspende sau să retragă concesiile sau alte obligații în temeiul Acordului privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) și în al altor acorduri comerciale internaționale ale UE în următoarele situații:

- pentru a asigura respectarea drepturilor Uniunii în temeiul unui acord comercial atunci când acesta din urmă este încălcat de o țară terță fie în urma unui rezultat favorabil pentru Uniune al unui litigiu comercial, fie în cazul în care încercarea Uniunii de a obține soluționarea cu caracter obligatoriu a unui litigiu comercial eșuează din motive independente de responsabilitatea Uniunii și

- pentru a reechilibra obligațiile Uniunii în temeiul unui acord comercial și în conformitate cu acesta, atunci când țări terțe introduc o măsură de salvgardare sau modifică unilateral concesiile tarifare sau angajamentele privind serviciile de care beneficiază Uniunea.

Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional împuternicește Comisia să adopte, să modifice, să suspende și să abroge măsuri de politică comercială în circumstanțele menționate. Înainte de recenta modificare a Regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional, măsurile de politică comercială care au putut fi adoptate prin intermediul unor acte de punere în aplicare au constat exclusiv în măsuri privind comerțul cu mărfuri și accesul la achizițiile publice. Modificarea din 2021 a extins aceste posibilități pentru a include măsuri privind comerțul cu servicii și anumite aspecte legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală. Comisia adoptă regulamente de punere în aplicare în urma procedurii de examinare și, după caz, în urma unui exercițiu de colectare de informații cu părțile interesate relevante.

---

[1] Regulamentul (UE) nr. 654/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 privind exercitarea drepturilor Uniunii pentru aplicarea și respectarea normelor comerțului internațional (JO L 189, 27.6.2014, p. 50).

[2] Regulamentul (UE) 2021/167 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 februarie 2021 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 654/2014 privind exercitarea drepturilor Uniunii pentru aplicarea și respectarea normelor comerțului internațional (JO L 49, 12.2.2021, p. 1).

2. CERINȚĂ PRIVIND REEXAMINAREA

Articolul 10 din Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional prevede reexaminarea de către Comisie a domeniului de aplicare al regulamentului, ținând seama în special de măsurile de politică comercială care pot fi adoptate, precum și de punerea în aplicare a acestuia. Reexaminarea ar trebui, de asemenea, să se axeze pe măsuri suplimentare de politică comercială constând în suspendarea concesiilor sau a altor obligații în domeniul aspectelor legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală.

Reexaminarea trebuie efectuată în termen de cel mult un an de la 13 februarie 2021, iar Comisia trebuie să raporteze constatările sale Parlamentului European și Consiliului.

Reexaminările anterioare ale regulamentului au avut loc în 2017 și 2019[3].

Perioada care face obiectul prezentei reexaminări cuprinde perioada care urmează celei mai recente reexaminări (2019), și anume din decembrie 2019 până în prezent. În ceea ce privește modificarea din 2021, perioada de reexaminare începe la 13 februarie 2021 (data intrării în vigoare a modificării) până în prezent.

3. REEXAMINAREA DOMENIULUI DE APLICARE, MĂSURILE DE POLITICĂ COMERCIALĂ ȘI PUNEREA ÎN APLICARE A REGULAMENTULUI PRIVIND RESPECTAREA NORMELOR COMERȚULUI INTERNAȚIONAL

3.1. Domeniul de aplicare al regulamentului

Articolul 3 din Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional stabilește situațiile specifice în care se aplică acest regulament și în care Uniunea poate răspunde prin intermediul unor măsuri de politică comercială. Modificarea din 2021 a completat domeniul de aplicare inițial cu situații suplimentare, după cum se arată mai jos.

3.1.1. Articolul 3 literele (a) și (b): după soluționarea cu caracter obligatoriu a unui litigiu comercial în favoarea Uniunii

Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional se aplică în cazul în care o procedură de soluționare a litigiilor în cadrul OMC [*articolul 3 litera (a)*] sau în temeiul altor acorduri comerciale internaționale [*articolul 3 litera (b)*] a condus la o soluționare cu caracter obligatoriu a litigiului comercial și dă naștere unui drept exercitabil de către Uniune din cauza nepunerii în aplicare de către partea chemată în judecată. Prin urmare, Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional este aplicabil după soluționarea cu caracter obligatoriu a unui litigiu în favoarea Uniunii.

În perioada care face obiectul reexaminării, Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional a fost aplicat o singură dată pentru o astfel de situație. În 2020, Uniunea a introdus măsuri de politică comercială aplicabile importurilor de produse originare din Statele Unite, ca acțiune de asigurare a respectării normelor în legătură cu

[3] RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU Reexaminarea domeniului de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 654/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014, COM/2019/639 final; RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU Reexaminarea inițială a domeniului de aplicare al regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional, COM/2017/0373 final.

litigiul OMC soluționat privind subvențiile acordate producătorului de aeronave Boeing[4]. Măsurile au fost introduse în urma adoptării, în aprilie 2019, a raportului Organului de apel prin care se confirmă nerespectarea normelor de către Statele Unite în cadrul litigiului OMC și al arbitrajului OMC privind nivelul contramăsurilor. Raportul Organului de apel a confirmat că subvențiile acordate de Statele Unite societății Boeing au continuat să cauzeze prejudicii semnificative societății Airbus.

În scopul introducerii unor contramăsuri, Comisia a efectuat, în temeiul Regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional, un exercițiu de colectare de informații privind o listă preliminară de produse din Statele Unite cu privire la care Uniunea ar putea lua contramăsuri[5].

În iulie 2021, Uniunea a suspendat aplicarea măsurilor impuse pentru o perioadă de cinci ani[6]. Suspendarea este menită să permită celor două părți să continue discuțiile în vederea operaționalizării intențiilor lor în ceea ce privește finanțarea în general și finanțarea cercetării și a dezvoltării în particular, precum și sprijinul specific acordat pentru aeronavele civile de mari dimensiuni[7].

Aplicarea Regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional în acest caz a fost un factor major care a contribuit la evoluțiile pozitive din acest caz. Numai după instituirea măsurilor UE asupra importurilor din Statele Unite – care puseseră deja în aplicare măsuri ample de asigurare a respectării normelor împotriva Uniunii pe baza litigiului Airbus din cadrul OMC – a fost posibilă restabilirea unui echilibru suficient și a reciprocității. Acest fapt a creat mediul propice implicării constructive ulterioare și găsirii soluției care se aplică în prezent.

Utilizarea limitată a regulamentului din motivele prevăzute la articolul 3 literele (a) și (b) în cursul perioadei de reexaminare se poate atribui etapelor procedurale ale litigiilor comerciale pendinte. Etapa executorie este o fază foarte avansată în cadrul unui litigiu comercial, la care ajung doar un număr mic de cauze, deoarece majoritatea sunt soluționate mult mai devreme[8]. Pe de altă parte, nu se poate exclude faptul că simpla existență a instrumentului și posibilitatea de a exercita drepturile Uniunii în consecință au un efect de descurajare a țărilor terțe, limitând interesul acestora de a nu respecta normele după soluționarea unui litigiu în favoarea Uniunii sau chiar de a nu respecta angajamentele asumate inițial în temeiul unui acord comercial.

---

4 Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1646 al Comisiei din 7 noiembrie 2020 privind măsurile de politică comercială referitoare la anumite produse din Statele Unite ale Americii în urma soluționării unui litigiu comercial în conformitate cu Memorandumul de înțelegere privind soluționarea litigiilor al Organizației Mondiale a Comerțului (JO L 373, 9.11.2020, p. 1); Statele Unite – Măsuri care afectează comerțul cu aeronave civile de mari dimensiuni – a doua plângere (DS353).

5 Litigiul OMC Boeing: UE publică o listă preliminară a produselor din SUA avute în vedere pentru contramăsuri; https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_19_2162.

6 Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1123 al Comisiei din 8 iulie 2021 de suspendare a măsurilor de politică comercială referitoare la anumite produse din Statele Unite ale Americii impuse prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1646 în urma soluționării unui litigiu comercial în conformitate cu Memorandumul de înțelegere privind soluționarea litigiilor al Organizației Mondiale a Comerțului (JO L 243, 9.7.2021, p. 43).

7 UE și SUA fac un pas decisiv pentru a pune capăt litigiului privind aeronavele.

8 A se vedea o prezentare generală a cazurilor active ale UE de soluționare a litigiilor din 10 decembrie 2021, disponibilă pe site-ul DG TRADE.

3.1.2. Articolul 3 literele (aa) și (ba): în cazul în care soluționarea unui litigiu comercial este blocată

Aceste motive au fost introduse prin modificarea din 2021. Ele sunt similare cu cele de la punctul 3.1.1, deoarece se referă la asigurarea respectării drepturilor UE pe baza litigiilor comerciale, dar se referă în mod specific la blocarea unei proceduri de soluționare a litigiilor.

Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional a fost conceput inițial pornind de la premisa că există o procedură de soluționare a litigiilor pe deplin funcțională, care contribuie la soluționarea definitivă și obligatorie a unui litigiu. Cu toate acestea, în situațiile în care contrapartea Uniunii la un litigiu nu ar coopera și ar împiedica o procedură care să conducă la o hotărâre cu caracter obligatoriu și executoriu nu s-a putut atinge obiectivul regulamentului, și anume acela de a proteja interesele Uniunii oferind acesteia instrumentele necesare pentru a reacționa în mod eficace și rapid la măsurile ilegale luate de țări terțe. Pentru a face față acestor provocări, Comisia a propus o actualizare a Regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional, iar regulamentul a fost modificat în 2021.

Circumstanțele specifice de aplicare sunt următoarele:

i. În ceea ce privește litigiile comerciale din cadrul OMC, Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional se aplică în urma circulării unui raport al unui grup special de soluționare a litigiilor din cadrul OMC care susține, în totalitate sau parțial, revendicările Uniunii, în cazul în care a fost formulat un apel în temeiul articolului 17 din Memorandumul de înțelegere al OMC privind soluționarea litigiilor, dar el nu poate fi finalizat deoarece Organul de apel nu este operațional, iar țara terță nu este de acord cu procedura provizorie de arbitraj în apel în temeiul articolului 25 din Memorandumul de înțelegere al OMC privind soluționarea litigiilor.

   Această modificare a fost determinată de faptul că în prezent Organul de apel al OMC nu funcționează. După cum se știe, Organul de apel al OMC nu este în prezent operațional din cauza blocării de către Statele Unite a numirii de noi membri ai Organului de apel. Organul de apel al OMC nu poate să soluționeze apelurile formulate începând cu 11 decembrie 2019 și a încetat activitatea de soluționare a apelurilor formulate anterior, dar care nu au fost finalizate până la începutul anului 2020. Prin urmare, există o situație care permite Uniunii să ia măsuri de asigurare a respectării normelor în litigiile din cadrul OMC care sunt blocate în apel, cu excepția cazului în care reexaminarea în apel este convenită în temeiul articolului 25 din Memorandumul de înțelegere al OMC privind soluționarea litigiilor.

   Modificarea oferă o măsură de salvgardare în plus față de eforturile depuse în prezent de Uniune pentru soluționarea crizei. Uniunea a elaborat Acordul interimar pluripartit, care urmărește să reproducă cât mai mult posibil mecanismul de apel al OMC prin intermediul procedurilor de arbitraj prevăzute la articolul 25 din Memorandumul de înțelegere al OMC privind soluționarea litigiilor[9]. În special, acordul menține un mecanism OMC de soluționare a litigiilor cu caracter obligatoriu, pe două niveluri, printre alte caracteristici. O serie de alți membri ai

[9] Acordul interimar de apel pentru litigiile OMC intră în vigoare.

OMC au aderat la acord, care rămâne deschis pentru restul membrilor în mod voluntar, precum și ad-hoc în scopul unor litigii specifice.

ii. În ceea ce privește litigiile comerciale în temeiul altor acorduri comerciale ale UE, inclusiv al unor acorduri regionale sau bilaterale, Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional se aplică dacă soluționarea nu este posibilă deoarece țara terță nu adoptă măsurile necesare pentru funcționarea unei proceduri de soluționare a litigiilor, inclusiv prin întârzierea nejustificată a procedurilor, într-un mod care echivalează cu lipsa de cooperare la proces.

Astfel de riscuri de blocaj au fost identificate în reexaminarea din 2019 a Regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional. De exemplu, în cazul în care cealaltă parte nu desemnează un arbitru, iar situația respectivă nu este remediată nici printr-un mecanism de rezervă, Uniunea nu ar fi în măsură să obțină o hotărâre cu caracter obligatoriu care să poată fi executată.

În perioada (relativ scurtă) de reexaminare nu a survenit o astfel de situație, care să conducă la utilizarea Regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional, astfel cum a fost modificat. Cu toate acestea, utilizarea actului juridic modificat a fost avută în vedere în unele cazuri, iar simpla posibilitate de a-l utiliza ar fi putut genera încurajarea necesară pentru ca țara terță respondentă în cauză să permită o soluționare cu caracter obligatoriu a litigiului în cadrul OMC.

Prin urmare, pentru litigiile în curs de soluționare, lipsa practicii se datorează parțial faptului că acordul interimar pluripartit este disponibil și operațional și că, în alte cazuri, părțile pot conveni ad-hoc asupra arbitrajului în apel. În plus, lipsa unei practici active este din nou legată de etapa procedurală a litigiilor pendinte, întrucât un litigiu trebuie să ajungă într-o anumită etapă pentru ca Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional să poată deveni aplicabil.

3.1.3. Articolul 3 litera (c): măsuri de reechilibrare ca răspuns la aplicarea unei măsuri de salvgardare de către o țară terță

Cealaltă situație în care se aplică Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional se referă la măsurile de reechilibrare atunci când o țară terță impune o măsură de salvgardare, iar Acordul OMC privind măsurile de salvgardare (articolul 8) sau normele privind măsurile de salvgardare din alte acorduri ale Uniunii îi conferă Uniunii dreptul la reechilibrare.

Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional a fost utilizat în total de două ori în acest scop, inclusiv o dată în cursul perioadei de reexaminare. Prima situație se referă la răspunsul Uniunii la taxele la import pentru oțel și aluminiu impuse de Statele Unite în 2018[10]. A doua situație se referă la un răspuns similar al Uniunii la taxele de import aferente pentru produsele derivate din oțel și aluminiu introduse de

[10] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/724 al Comisiei din 16 mai 2018 privind unele măsuri specifice de politică comercială cu privire la anumite produse originare din Statele Unite ale Americii (JO L 122, 17.5.2018, p. 14) și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/886 al Comisiei din 20 iunie 2018 privind anumite măsuri de politică comercială cu privire la anumite produse originare din Statele Unite ale Americii și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2018/724 (JO L 158, 21.6.2018, p. 5).

Statele Unite în 2020[11]. În ambele cazuri, Uniunea a introdus măsuri de reechilibrare sub forma unor taxe la import suplimentare pentru o serie de produse originare din Statele Unite. Din punct de vedere procedural, adoptarea actelor de punere în aplicare care impun măsuri de reechilibrare a durat aproximativ două luni în prima situație și o lună în a doua situație, cu respectarea termenelor prevăzute în Acordul OMC.

În cursul perioadei de reexaminare, Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional a fost aplicat ulterior și pentru a suspenda aceste măsuri de reechilibrare de două ori în 2021[12]. Suspendarea a generat condițiile necesare pentru ca Uniunea și Statele Unite să avanseze în cooperarea lor continuă, inclusiv în vederea eliminării tarifelor respective[13]. În prezent, măsurile de reechilibrare nu sunt aplicate.

Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional a asigurat faptul că Uniunea a fost în măsură să răspundă rapid la măsurile de salvgardare ale Statelor Unite și să apere interesele economice ale Uniunii în două situații importante. În plus, disponibilitatea răspunsului Uniunii a jucat un rol important în eforturile continue de soluționare a problemei subiacente. Suspendarea măsurilor de reechilibrare activă a avut un rol esențial în urmărirea eliminării tarifelor Statelor Unite. Prin urmare, se poate concluziona că aplicarea Regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional s-a dovedit esențială și a fost un instrument semnificativ pentru Uniune în abordarea cu succes a problemei tarifelor aplicate de Statele Unite ale Americii pentru oțel și aluminiu.

3.1.4. Articolul 3 litera (d): modificarea concesiilor sau a angajamentelor

Ultima situație în care Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional poate fi utilizat este în cazul modificării unilaterale de către un membru al OMC a concesiilor acordate în temeiul articolului XXVIII din Acordul General pentru Tarife și Comerț din 1994 (GATT 1994) sau a angajamentelor în temeiul articolului XXI din Acordul General privind Comerțul cu Servicii (GATS), în cazul în care nu au fost convenite ajustări compensatorii în ceea ce privește mărfurile și nu sunt efectuate ajustări compensatorii în conformitate cu constatările arbitrajului în temeiul articolului XXI din GATS, în ceea ce privește serviciile.

Inițial, Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional era aplicabil numai în situațiile referitoare la articolul XXVIII din GATT 1994. Modificarea din 2021 a completat dispoziția cu situații referitoare la articolul XXI din GATS. Adăugarea este logică și justificată având în vedere asemănările dintre cele două tipuri de situații.

---

[11] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/502 al Comisiei din 6 aprilie 2020 privind unele măsuri specifice de politică comercială cu privire la anumite produse originare din Statele Unite ale Americii (JO L 109, 7.4.2020, p. 10).

[12] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/866 al Comisiei din 28 mai 2021 de suspendare a măsurilor de politică comercială cu privire la anumite produse originare din Statele Unite ale Americii impuse prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/886 (JO L 190, 31.5.2021, p. 94). Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/2083 al Comisiei din 26 noiembrie 2021 de suspendare a măsurilor de politică comercială vizând anumite produse originare din Statele Unite ale Americii impuse prin Regulamentele de punere în aplicare (UE) 2018/886 și (UE) 2020/502 (JO L 426, 29.11.2021, p. 41).

[13] Declarația comună UE-SUA din 31 octombrie 2021; Declarația Uniunii Europene din 31 octombrie 2021.

În cursul perioadei de reexaminare nu a apărut niciun astfel de caz. Nu au existat nici indicii că un anumit membru al OMC intenționa să modifice concesiile sau angajamentele fără a se angaja în negocieri privind ajustările compensatorii. Este posibil ca regulamentul să fi avut un efect de descurajare, deoarece simpla sa existență demonstrează că Uniunea este dispusă să se prevaleze în mod efectiv de drepturile sale de reechilibrare în temeiul dispozițiilor respective și are la dispoziție instrumentele necesare în acest sens.

3.2. Măsuri de politică comercială

Articolul 5 din Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional enumeră potențialele măsuri de politică comercială pe care Uniunea le poate utiliza în situațiile identificate la punctul 3.1. Inițial, lista prevede următoarele:

(a) *articolul 5 alineatul (1) litera (a): suspendarea concesiilor tarifare și impunerea unor taxe vamale noi sau mai mari*;

(b) *articolul 5 alineatul (1) litera (b): introducerea sau creșterea restricțiilor cantitative la importul sau exportul de mărfuri* și

(c) *articolul 5 alineatul (1) litera (c): suspendarea concesiilor în domeniul achizițiilor publice*.

Modificarea din 2021 a extins lista la următoarele:

(a) *articolul 5 alineatul (1) litera (ba): suspendarea obligațiilor privind comerțul cu servicii și impunerea de restricții asupra comerțului cu servicii*; aceasta face obiectul unei prioritizări/ierarhizări obligatorii a etapelor. Comisia ar trebui să parcurgă fiecare categorie și să concluzioneze că măsurile nu sunt posibile înainte de a trece la următoarea categorie. Prima categorie este cea a serviciilor pentru care există o autorizație la nivelul Uniunii. A doua categorie este cea în care există o legislație extinsă a Uniunii. A treia categorie este cea în care exercițiul de colectare a informațiilor a demonstrat cea mai mică interferență cu legislația națională.

(b) *Articolul 5 alineatul (1) litera (bb): suspendarea obligațiilor privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală acordate de către o instituție sau agenție a Uniunii și valabile în întreaga Uniune, precum și impunerea de restricții privind protecția acestor drepturi de proprietate intelectuală sau exploatarea lor comercială, în raport cu titularii de drepturi care sunt resortisanți ai statului terț în cauză*. Această gamă de posibilități corespunde în mare măsură primei etape ierarhice aplicabile serviciilor.

Disponibilitatea măsurilor în ceea ce privește serviciile și drepturile de proprietate intelectuală începând cu februarie 2021 a reprezentat o îmbunătățire semnificativă a actului juridic și sporește capacitatea Uniunii de a-și exercita drepturile în temeiul acordurilor comerciale în mai multe privințe:

- sporește eficacitatea actului juridic de asigurare a respectării normelor, inclusiv prin producerea unui efect de descurajare important asupra acțiunilor ilegale ale țărilor terțe;

- corespunde nevoilor economiilor moderne și bazate pe cunoaștere;

- corespunde importanței serviciilor și drepturilor de proprietate intelectuală în domeniul comerțului internațional;

- asigură credibilitatea Uniunii în cadrul negocierilor privind protecția titularilor de drepturi în străinătate;

- demonstrează că Uniunea este hotărâtă să își exercite pe deplin drepturile în temeiul acordurilor comerciale, inclusiv prin sporirea eficacității asigurării respectării obligațiilor prin represalii colaterale.

Toate cele trei cazuri de aplicare deplină a Regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional, inclusiv în perioada de reexaminare, au implicat măsuri de politică comercială sub forma unor taxe vamale suplimentare la importurile de mărfuri în Uniune. Măsurile au fost proporționale și corespunzătoare prejudiciului cauzat de măsurile corespondente ale țării terțe (în acest caz, Statele Unite). Utilizarea taxelor la import s-a dovedit eficientă în impunerea unui preț asupra economiei Statelor Unite și a fost un factor care a determinat, în timp, această țară să își modifice măsurile. Prin urmare, toate măsurile în temeiul Regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional sunt în prezent suspendate, deoarece măsurile Statelor Unite nu sunt aplicate ca înainte.

Niciuna dintre celelalte posibilități prevăzute la articolul 5 nu a fost utilizată în perioada de reexaminare. Acest fapt se datorează parțial perioadei relativ scurte de timp care a urmat modificării din 2021 care a introdus posibilitățile suplimentare. În plus, astfel cum s-a menționat, utilizarea taxelor la import pentru mărfuri a fost eficientă. În același timp, în cursul perioadei de reexaminare, nu a apărut[14] problema represaliilor colaterale, care ar fi putut lua în considerare alte contramăsuri în afara celor privind mărfurile, cum ar fi în domeniul comerțului cu servicii sau al drepturilor de proprietate intelectuală. În cazul Boeing, măsurile Statelor Unite care au declanșat contramăsurile Uniunii au vizat mărfuri în temeiul Acordului OMC, iar Uniunea a putut răspunde în mod eficace prin intermediul măsurilor privind mărfurile. În cazurile de salvgardare ale OMC nu ar fi fost permis să se răspundă prin alte măsuri decât cele adoptate cu privire la mărfuri în urma unei suspendări a obligațiilor în temeiul Acordului general pentru tarife și comerț al OMC. Prin urmare, posibilitățile rămase în temeiul articolului 5 din Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional sunt încă netestate, dar sunt disponibile pentru utilizare în viitor.

Extinderea în continuare a măsurilor în domeniul aspectelor legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală

Extinderea din 2021 a domeniului de aplicare al măsurilor posibile în domeniul aspectelor legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală poate fi considerată semnificativă în principiu, dar amploarea sa este limitată. Extinderea prevede măsuri de asigurare a respectării normelor sub forma unor restricții privind protecția sau exploatarea comercială a drepturilor de proprietate intelectuală care sunt acordate de o instituție sau o agenție a Uniunii și care sunt valabile pe întreg teritoriul Uniunii, în ceea ce privește titularii de drepturi care sunt resortisanți ai țării terțe în cauză. Acest domeniu de aplicare corespunde în mare măsură primei etape din ierarhia etapelor aplicabile măsurilor din domeniul comerțului cu servicii. În practică, în prezent, extinderea se poate aplica indicațiilor geografice, mărcilor UE, desenelor și modelelor industriale ale UE și

[14] Articolul 22 din Memorandumul de înțelegere al OMC privind soluționarea litigiilor.

soiurilor de plante. Ea nu prevede o acțiune de asigurare a respectării normelor sub forma unor măsuri care afectează brevetele și drepturile de autor, de exemplu.

Potrivit evaluării actuale efectuate de Comisie, nu există obstacole juridice sau tehnice în calea unei extinderi suplimentare, iar o extindere ar fi, în general, benefică. Extinderea ar spori eficacitatea și credibilitatea instrumentului de asigurare a respectării normelor, deoarece ar completa situațiile în care Uniunea ar fi în măsură să își exercite drepturile în mod eficace atunci când o țară terță încalcă protecția proprietății intelectuale consfințită într-un acord al UE, iar posibilitatea de a lua astfel de măsuri în temeiul dreptului internațional este deja prevăzută. Ea ar induce și mai mult conformarea țării terțe în cazul în care țara terță respectivă încalcă protecția convenită.

În plus, părțile interesate au avut, în general, opinii pozitive în ceea ce privește măsurile care depășesc domeniul de aplicare actual al Regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional. În contextul consultării publice referitoare la propunerea Comisiei privind un instrument de contracarare a acțiunilor coercitive[15], părțile interesate au fost întrebate în mod specific cu privire la alte măsuri în domeniul aspectelor legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală. Deși au evidențiat sensibilități (preocupări cu privire la daunele colaterale suferite de întreprinderile din UE), ele au recunoscut, de asemenea, potențialele beneficii (eficacitate și credibilitate sporite).

Comisia lasă deschisă posibilitatea de a prezenta o propunere legislativă de actualizare a Regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional în ceea ce privește acest aspect și, eventual, alte aspecte în viitor. În acest stadiu, o propunere legislativă nu este considerată oportună, având în vedere că ultima modificare a regulamentului este încă foarte recentă.

Recenta propunere privind un instrument de contracarare a acțiunilor coercitive, precum și actul legislativ specific pe care Comisia s-a angajat să îl propună Consiliului și Parlamentului European pentru asigurarea respectării Acordului comercial și de cooperare UE-Regatul Unit ar putea fi relevante pentru luarea în considerare a unei noi extinderi viitoare a Regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional.

În același timp, Comisia consideră că este important să se continue monitorizarea și reexaminarea gamei de măsuri disponibile și a utilității acestora. O astfel de reexaminare trebuie să se bazeze pe activitatea UE de soluționare a litigiilor, pe cazuri viitoare de aplicare și pe alte evoluții care ar putea avea implicații asupra eficacității Regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional într-un context mai larg.

3.3. Punerea în aplicare

Regulamentul s-a dovedit a fi un act juridic adecvat și suficient de flexibil în ceea ce privește procesul. El a permis un răspuns adecvat și în timp util din partea Uniunii atunci când a fost utilizat. Regulamentul a permis Uniunii să reacționeze în termenele scurte pentru instituirea și exercitarea unor drepturi de reechilibrare în temeiul Acordului OMC, în 2018 și 2020. El a sprijinit, de asemenea, acțiuni rapide și eficiente atunci când au fost justificate de urgența suspendării măsurilor de politică comercială în curs de aplicare (de două ori în 2021).

[15] Rezultatele detaliate ale consultării publice; Către un instrument UE de contracarare a acțiunilor coercitive.

4. CONCLUZIE

Regulamentul privind respectarea normelor comerțului internațional a fost utilizat doar cu câteva ocazii până în prezent, atât pentru a introduce măsuri ca răspuns la măsurile de salvgardare și pentru asigurarea respectării normelor, cât și pentru a suspenda astfel de măsuri. Regulamentul și-a îndeplinit obiectivele de protejare a intereselor economice ale Uniunii și s-a dovedit a fi un act juridic esențial și adecvat, menit să răspundă acțiunilor țărilor terțe în circumstanțe specifice. Chiar dacă este limitată, practica a arătat că Uniunea are capacitatea să reacționeze rapid, eficace și hotărât și să obțină rezultate pozitive. Comisia consideră că, dincolo de aplicarea limitată a regulamentului în cazuri specifice până în prezent, însăși existența unui act juridic de asigurare a respectării normelor are un impact pozitiv și un efect de descurajare. El transmite un semnal clar cu privire la capacitatea Uniunii de a-și exercita în mod efectiv drepturile în temeiul acordurilor comerciale sau în cazul încălcării lor. Prin urmare, este posibil să nu fie necesar ca actul juridic să fie aplicat frecvent pentru a stabili dacă are un impact, deoarece amenințarea că va fi aplicat a produs deja rezultate.

Comisia va monitoriza în continuare utilizarea și utilitatea generală a Regulamentului privind respectarea normelor comerțului internațional. Ea lasă deschisă posibilitatea unei actualizări suplimentare a măsurilor de politică comercială disponibile sau a situațiilor care ar putea declanșa aplicarea acestora.